

Dokumendihaldusnõukogu koosoleku protokoll

Tapa vald, Jäneda küla

30.09.2016 nr 26-3/16-
00219/004

Algus: 09:30   **Lõpp:** 11:30

Juhatas: Liivi Karpištšenko

Protokollis: Alar Teras

Võtsid osa: Terje Mäesalu – Haridus- ja Teadusministeerium

Reet Ringo – Kaitseministeerium

Raili Sillart – Maaeluministeerium

Pille Noodapera – Rahvusarhiiv

Marve Kaljumäe – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Liivi Leomar – Siseministeerium

Kärt Allert – Sotsiaalministeerium

Kaimo Käärman-Liive – Eesti Linnade Liit

Kaidi Vapper – Keskkonnaministeerium

Hille Oidema – Välisministeerium

Eneli Järve – Riigi Infosüsteemi Amet

Puudusid: Liis Laaneloog – Justiitsministeerium

Sirje Ludvig – Eesti Maaomavalitsuste Liit

Aila Schmidt – Kultuuriministeerium

Ilona Kään – Riigikantselei

Triin Kivisild - Rahandusministeerium

Kutsutud: Janek Rozov – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Kairi-Ly Einborn – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Irma Estra – Sihtasutus Kutsekoda

Heli Oruaas – Sihtasutus Kutsekoda

Hanno Vares – Rahvusarhiiv

Airi Reidi – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

- Päevakord:**
1. Teenuste ja teabehalduse korraldamine: töötajate kompetentsid ja tööpered
  2. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Rahvusarhiivi ühise juhise „Protsesside ja nende käigus tekkiva teabe analüüs“ ettevalmistamine
  3. Jooksvad küsimused

Liivi Karpištšenko avas koosoleku ja tutvustas külalisi Hanno Varest Rahvusarhiivist ning Heli Oruaasa ja Irma Estrat Sihtasutusest Kutsekoda.

1. Teenuste ja teabehalduse korraldamine: töötajate kompetentsid ja tööpered

Liivi Karpištšenko: Eile tutvustasime lühidalt MKM ITAO-s kokku pandud tabelit kompetentside kavandist. (Tabel on lisatud protokollile.)

Meid kutsutakse aeg-ajalt õppekavasid hindama. Teine koht kust kompetentside teema välja tuli, oli infohaldusele ülemineku tegevuskava koostamine. Tegevuskava juhtrühma aruteludest tuli välja, et infohalduses on vaja teistsuguste teadmistega inimesi ja kas me suudame sõnastada vajalikud kompetentsid.

Meil on kutsestandardid, kus samad asjad osaliselt kirjas. Eile tutvustatud kompetentside tabelisse tuleks lisada ka sekretäride ja juhiabide rollid, et saada kogu pilt paika. Kompetentsid siduda kutsestandarditega, et seda saaks kasutada ka personalijuhid ja teenindusjuhid. Kui räägime kompetentsidest, siis need võiks läbi käia dokumendihaldusnõukogust (DHN)? Kas siin peaks läbi arutama ka sekretäride ja juhiabide standardid? Dokumendihalduri standardisse tegime ettepanekuid. Kõige kõrgem dokumendihalduri tase jäi välja, kuna teabehaldusele üleminek oli alanud.

Arutelu

Marve Kaljumäe: Kutsestandardite ning 4 ministeeriumi ühismaja dokumendihalduse tegevuste kirjeldamisel on selgunud, et need on sarnased.

Irma Estra: Jätaks välja juhiabid, kuna see standard läheb täiesti ümbertegemisele. Uus versioon keskendub teistele asjadele. Sekretäri kutsestandardit peaks siin arutama. Oluline on sekretäride dokumendihaldusalane kompetents. Selle standardi taga on ka õppekava.

Liivi Karpištšenko: DHN saab kindlasti arutada ja oma ettepanekud esitada.

Irma Estra: Dokumendihalduri standard on praegu liiga sekretäritöö poole kaldu. Dokumendihalduri standard peaks olema rohkem süsteemi haldamise töö. Võib-olla peaks selle nimetus olema hoopis dokumendihaldussüsteemi (DHS) haldur.

Liivi Karpištšenko: Täna ei pea tegema lõplikke otsuseid. Lepime kokku, kuidas me edasi läheme, et kompetentse edasi läbi vaadata, et mis eesmärgil need vajalikud on.

Irma Estra: Sekretäri ja juhiabide kutsestandardite töörühmadega on üks koosolek olnud. Algul paneme ühisosa paika ja siis edasi eraldi. Praegu kehtiva sekretäride kutsestandardi saab aluseks võtta.

Hille Oidema: Praegune MKM ITAO tabel on väga kõrgel tasemel kirjeldatud. Need on imeinimese nõuded. Tuleb minna täpsemaks. Kõik peab olema eksamil mõõdetav.

Liivi Karpištšenko: Kompetentsid jagunevad eri rollide vahel. Mõnda kompetentsi vajab ainult üks roll, mõni võib olla vajalik kõigi rollide jaoks. Kõrgkoolidega kohtumise järel kogusime dokumendihaldusjuhtidelt ettepanekuid ja sealt tuli ka üldisemate kompetentside soov.

Irma Estra: Tabelis olevate viimaste rollide osas on ebaselgus. Samuti, kas mõeldakse era- või avalikku sektorit.

Liivi Karpištšenko: Kesksed koordineerijad on näiteks meie osakonnas, aga võivad olla ka ministeeriumites, kui koordineerivad kogu valitsemisalas. Teenuse omanik on näiteks Maksu- ja Tolliametis maksudeklaratsiooni teenuse eest vastutaja. Meie räägime avaliku sektori keskselt. Määrus „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused“ (TKTA) kohaldub ainult

avalikus sektoris ja avaliku ülesande täitmisel. Soovitatav rakendada ka erasektoris.

Heli Oruaas: Kutseüsteemis ei ole rolle. Kompetents peab jõudma konkreetse kutseni.

Hanno Vares: Arhiivieskiri on ka eelkõige avalikule sektorile kohalduv.

Liivi Karpištšenko: DHN-is on dokumendihaldusjuhid. Millist rolli näiteks täidab dokumendihaldusjuht?

Terje Mäesalu: Kompetentse ja kutsestandardit peab kõrvuti vaatama.

Hanno Vares: Kutsestandarditel on menetlusetapid ja DHN võiks sobivas kohas sekkuda. Teine teema on nende rollide puhul, millel ei ole kutsestandardit.

Irma Estra, Hille Oidema: Arvamusküsitluse etapis saab DHN oma arvamuse anda kutsestandardile.

Liivi Karpištšenko: Kas saaksime teha kutsestandardi ka dokumendihalduri kõrgemale tasemele?

Hille Oidema: Enne ei saa, kui on selge mis on teabehalduri ja dokumendihalduri vahe. Inimesed on tööolukorras ja omandavad jooksvalt teadmisi. Asutuse spetsiifikat ei saa kutseeksamisisse sisse viia.

Liivi Karpištšenko: Kui dokumendihalduri kutsestandardisse läheb sisse ka näiteks andmebaasidega töötamine, siis need on teistsugused teadmised kui dokumendihalduritel seni on. Üldiseid andmebaaside nõudeid peaks ta teadma ning ka andmekogudes säilitustähtaegade seadmist.

Reet Ringo: Liigume teabehalduse poole. Kas dokumendihalduse ja teabehalduse vahele saab panna võrdusmärgi?

Liivi Karpištšenko: Võrdusmärki ei saa panna. Liivi Leomar ja Kaidi Vapper on toonud välja erisusi. Dokumendihaldurile käib üle jõu kõigega tegeleda.

Liivi Leomar: Ennekõike käib jah üle jõu. Puht füüsiliselt ei jõua teha. Pole ka ressursi teabehaldusjuhi ametikoha loomiseks.

Pille Noodapera: Kas jagate asutuse kaheks – dokumendid ja muu teave? Keegi peab ikkagi selle kogu pildi kokku panema.

Hanno Vares: Praegu lähtume hetkeolukorrast. Kui oleks jõudu, kas siis suudaksid nii dokumendihaldusest kui ka teabehaldusest üle käia? Dokumendihalduri teadmistega saab teabehaldust teha.

Liivi Karpištšenko: Dokumente on väga palju hetkel. Võib-olla 10 aasta pärast pole dokumente klassikalisel kujul või on mõned muud uued viisid dokumentide haldamiseks. Dokumendivahetuse uuringu käigus ju selgus, et tuleb vaadata ka infosüsteeme ja seal olevaid dokumente.

Janek Rozov: Kunagi oli nõue, et kõik on DHS-is ja nüüd on selgunud, et dokumendid liiguvad ka infosüsteemide vahel. Täna tuleb hakkama saada ka sellega, mis on väljaspool DHS-e. Vaja on reegleid, millise suhtluse puhul mida ja kus hoiame.

Terje Mäesalu: Mõtlen sellele, kas olen dokumendihaldur või keegi teine. Tean, kus ministeeriumis või valitsemisalas tekivad andmed. On teada vastutajad, on olemas projektijuhid. Dokumendi tasemel ma igapäevatööga ei tegele. Ma koordineerin tegevusi, mul on teadmine ja üldpilt ja vastutused.

Liivi Karpištšenko: Sa kirjeldad pigem teabehalduse korraldajat. Me ei ole kunagi arvanud, et dokumendihaldusjuhist ei võiks saada teabehaldusjuht. Praegu selline olukord, et kui dokumendihalduse eest vastutaja hakkab tegelema kogu teabega, siis on vaja leida keegi tema asemele dokumendihalduse peale, sest muidu jäädakse hätta. Seni peame ka DHN-is eraldi dokumentidega tegelema ja DHN-i seisukoht aasta tagasi oli, et praegu on seda vaja.

Terje Mäesalu: Tegelema peabki konkreetsete juhtumitega ka dokumentide osas. Näiteks arutasime DHN-is 2 ministri allkirja lahendamist.

Kaidi Vapper: Meeldib idee, et integreerida DHN-i ka teisi teemasid. Tegelikult juba arutame suurt pilti. Ilmselt peaks laiendama. Väikese asutuse dokumendihaldurilt saab indikatsiooni, kui palju tehakse paberil.

Liivi Karpištšenko: Rahvusarhiiv tahab oma pilku dokumendihaldurilt suunata ka IT-le. Viimases arhiivinõukogus oli see teema arutusel. IT juhti kuulab asutuse juhtkond mõnikord lihtsalt rohkem kui dokumendihaldurit. Mis on need teadmised, mida teil on ja teistel ei ole?

Raili Sillart: Teabe väärtus, teabe halduse jada jne – see on meie teadmine.

Liivi Karpištšenko: Kuidas seda lahendada, kui teabehalduse ülesanne antakse IT-le? Kas tekib probleem?

Hanno Vares: On küll probleem. IT seltskonda peab hakkama koolitama – protsesse ja teenuseid määratlema, teabe väärtust hindama jne.

Janek Rozov: CIO (infojuht) oleks see roll. Kuidas tehnika aitab hallata. See on IT ülesanne.

- Reet Ringo: Kas dokumendihalduri ja teabehalduri roll lähevad kokku? Kas neid saab lahutada? Mis on dokumendihalduse perspektiiv?
- Liivi Karpištšenko: Perspektiiv on tõusta dokumendi tasemest kõrgemale. Töötajal areneda edasi ja juurde õppida või astuda kõrvale. Või siis töötada väikses asutuses, kus on ainult DHS ja muud pole vajagi, seal võib praegustest teadmistest piisata. Me ei ole seda meelt, et absoluutselt kõik peab minema andmeteks või isegi elektrooniliseks. Ei ole mõtet teha infosüsteeme, kus on kolm kirjet.
- Janek Rozov: Põhimõte on optimaalsus. Peab olema parim ja mõistlik lahendus.
- Pille Noodapera: Mis on see samm teabehalduseni? Millised on need teadmised?
- Liivi Karpištšenko: Uued teadmised ja oskused. Neid üritasime panna kompetentside loetellu.
- Reet Ringo: Aeg tuleb leida. Osakonnajuhatajal peab see roll ja nägemus olema.
- Marve Kaljumäe: Siin näitena läbi käinud võrdõigusvoliniku juures oli inimene, kes tegi asjaajamiskorda ja info oli leitav. Liigume suunas, et teabehaldus hakkab sisaldama dokumendihaldust.
- Liivi Karpištšenko: Kui räägime tähtaegadest, siis kas kellelgi ei ole juba olemas ülevaadet teabest? Kuna mure teabe kaardistamise nõude pärast määruses on nii suur, siis tundub, et täielikku ülevaadet pole. Aga kui asutus teab, et ülevaade on olemas, siis ei peagi midagi tegema.
- Terje Mäesalu: See on nii suur muudatus mõtlemises – määrus (TKTA).
- Reet Ringo: Protsesside kirjeldamiseks ei ole vaja määrust. Seda saab kogu aeg teha. See on osa juhtimisest. Protsesside kirjeldamise nõuded määruses on omal kohal, aga kirjeldamiseks ei pea määrust ootama.
- Otsustati:**
Sekretäride kutsestandardit ja dokumendihalduse kompetentsidega seotud kutsestandarddeid vaatame arvamuste avaldamise vóorus ja DHN esitab oma seisukohad. Tódeti, et teabehalduse kompetentse tuleb edasi arutada. Tódeti, et on vahe dokumendihalduse ja teabehalduse vahel, kuid dokumendihalduselt saab edasi liikuda teabehalduse suunas.
- Hanno Varesse kommentaar otsustele: Ei ole mõistlik kehtestada teabehalduse sees kitsast määratlust dokumendile. Vaja on defineerida teabehaldust.
- 2. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Rahvusarhiivi ühise juhise „Protsesside ja nende käigus tekkiva teabe analüüs“ ettevalmistamine**
- Liivi Karpištšenko tuletas lühidalt meelde eelmise päeva töörühmade arutelu – protsesside ja teabe kaardistamine ning liigitusskeemi koostamine. Töörühmades osales ka teenuste korraldajaid – Siseministeeriumi, Maanteeameti, Riigi Infosüsteemi Ameti, KOV liitude ja MKM ITAO esindajad. Tutvustas kokkuvótteid slaididel, mis on lisatud protokollile.
- Arutelu
- Hanno Vares: Kui on ülevaade teabest, siis jääb üle mingi osa teabest, mida me ei pea haldama. Siis jääb küsimus, mis sellega peaks tegema?
- Liivi Karpištšenko: Eesmärk oleks koos Rahvusarhiiviga välja pakkuda samm-sammuline juhise ja edastada arvamuste avaldamiseks DHN-ile ja teenuste korraldajatele. Mõelda kontrollküsimustiku (*cheklist*) peale. Rahvusarhiiv pakub keskkonda juhiste sidumiseks. TKTA eelnóus oleme võtnud kohustuse, et praegused MKM-i dokumendihalduse juhised vaatame üle – mis kehtetuks tunnistada ja mida uuendada.
- Hanno Vares: Rahvusarhiivil on ajakava paigas. Sel aastal uuendame juhised hindamise, Rahvusarhiivi vastuvótu ja hävitamise kohta. Sel aastal jõuame ühist liigitusskeemi juhise omalt poolt teha ja 2017.a alguses saame seda MKM-ile ja DHN-ile presenteerida. Saame pakkuda aluse, haakumised teiste teemadega tuleks teistelt asutustelt.
- Liivi Karpištšenko: Säilitustähtaegade teema võiks üle vaadata koos AKI-ga.
- Liivi Leomar: Kas teenuse vaade liigitusskeemi juurde lisada? Liigitusskeem võiks olla teenusepõhine.
- Hanno Vares: Teenuste osa võiks seal olla. Kui Rahvusarhiiv teeb omalt poolt juhise põhja, siis saame edasi arutada.

Otsustati:

MKM ITAO paneb töörühmade töö tulemite alusel kokku kontrollküsimustiku ning saadab Rahvusarhiivile ja DHN-ile arvamuse avaldamiseks.

MKM-i ja Rahvusarhiivi ühise juhise kavand valmib 2017.a algul.

MKM-i olemasolevad dokumendihalduse juhised DHN-il üle vaadata peale TKTA jõustumist.

3. Jooksvad küsimused**TKTA menetluse seis.**

Liivi Karpištšenko: JuM-il oli otsese teenuse mõiste osas mure, muutsime määratlust. Riigikantselei põhimure on, et ei peaks hakkama tegema tohutut tööd. Kaardistama kaardistamise pärast. Loodame, et TKTA võetakse vastu sel aastal.

Hajusale DVK-le (DHX) üleminek.

Liivi Karpištšenko: DHX-i teema tuleb tutvustamisele 02.11.2016 teabepäeval.

Eneli Järve: DHX-ile ülemineku ajakava ja kulud anname teada 2017.a aasta alguses. Üleminekuks on 2 aastat aega. Arendajatele saadetud küsimused välja, et kui palju võib see arendus maksma minna erinevates süsteemides.

Reet Ringo: Kulused ja ajakava on vaja teada, kuna juba kavandame 2018.a eelarvet.

EIS-i ei saa panna osasid digiallkirjastatud dokumente.

Terje Mäesalu: Mitu kuud on olnud kirjavahetus selle probleemi teemal Riigikantseleiga.

Toimus arutelu.

Liivi Karpištšenko: Arutelu kokkuvõttena: DHN soovib Riigikantseleilt teada saada tähtaegu, millal saab asi korda EIS-s. EIS-i probleem takistab ka Siseministeeriumil ja Justiitsministeeriumil DigiDoc4j teegi kasutusele võtmist.

(allkirjastatud digitaalselt)

Juhataja

Liivi Karpištšenko

Protokollija

Alar Teras

Lisad:

1. Kompetentside loetelu esialgne kavand (DHN_2016_09_30_kompetentsid)
2. Liivi Karpištšenko ettekande slaidid (DHN_2016_09_30_seminari_kokkuvote.pdf)